

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

III. De forma sacramenti Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

& constituitur in ratione panis, per formam accidentalem. 3. Neque manere post consecrationem existentiam substantiæ panis: quia sic in rigore, tota panis substantia non converteretur in corpus Christi, & sola illius accidentia non remanerent, cum existentia panis sit aliquid substantiale.

Dices, si hæc vera sunt, sequitur substantiam panis annihilari. *Respondeo* id sequi, si illud dicitur annihilari, quod desinit secundum totam suam substantiam; non tamen si ut aliquid annihilatur, necesse sit, ut illius desitionem non sequatur alterius rei productio.

CAPUT III.

De forma Sacramenti Eucharistiæ.

RESOLUTIO I. *Consecratio fieri debet per verba illa* *Hoc est corpus meum, hic est calix sanguinis mei.* *HOC* patet 1. ex cap. Cùm *Matth.* de celebrat. Missar. ubi dicitur, Christum expressisse formam consecrationis, quando hoc sacramentum confecit: tunc autem expressit verba prædicta. 2. ex Concilio Florent. in decreto Eugenii, ubi dicitur Sacerdotem conficere Eucharistiam verbis Christi, quæ in illius persona profert: at Sacerdos verba allata profert in persona Christi, quia si ea in persona propria efferret, falsum diceret, nihilque efficeret. 3. ex Concilio Trident. *sess. 13. cap. 4.* cùm ait, per consecrationem substantiam panis, & vini converti in corpus, & sanguinem Christi: tunc autem fit ea conversio, quando proferuntur verba de quibus agimus. 4. Ex praxi Ecclesiæ, quæ dictis verbis inter consecrandum semper usa est.

Atque ex his refelluntur varii errores hæreticorum hujus temporis: quorum primus asserit, verba non esse necessaria ad consecrationem Eucharistiæ. Secundus verba admittit, non ad consecrandum panem & vinum, sed ad instruendum populum, & excitandam fidem. Tertius ponit verba ad consecrandum, sed

sed nomine tenus : non enim vult per verba mutari panem in corpus Christi: sed tantum per ea significari, corpus Christi esse præsens cum pane. Rejicitur etiam ex dictis error recentiorum Græcorum qui docent, consecrationem non fieri verbis citatis, sed quibusdam orationibus sequentibus, quibus Sacerdos orat Spiritum sanctum, ut panem & vinum in corpus, & sanguinem Christi convertat.

RESOLUTIO II. *Consecratio panis validè perficitur solis illis verbis. Hoc est corpus meum: & consecratio vini, illis. Hic est calix sanguinis mei, neq; alia ad valorem sacramenti sunt necessaria.*] PRIMA PARS PROBATUR, nam etsi in consecratione panis quædam verba recitentur præter illa, *Hoc est corpus meum*, ea tamen non possunt esse de essentia formæ: cum nonnulla ab Ecclesia adjuncta sunt, quæ non potest aliquid instituire, tanquam pertinens ad essentiam sacramenti. Alia autem sunt verba Evangelistarum, nimirum illa. *Qui pridie quàm pateretur, quæ perspicuum est non fuisse à Christo prolata; cum iis tantum referatur, quid Christus fecerit. Quod spectat ad illa, Accipite & manducate, etsi à Christo prolata sint, non tamen sunt de essentia formæ, cum à Luca non referantur, & unum à Marco omittatur, etsi uterque institutionem Eucharistiæ descripserit: ac præterea quia Sacerdos ea non profert in persona Christi, sed tantum recitat quid Christus fecerit: Et alioqui non valeret consecratio, nisi adessent qui Eucharistiam sumerent. Denique particula, enim; verbis allatis, inserta, non potest esse essentialis formæ; cum ab Evangelistis, & à Paulo sit prætermissa, & sine illa, sensus aliorum verborum integer maneat, quoad substantiam.*

Hinc autem sumitur ratio prædictorum: nam ea verba sufficiunt ad consecrationem panis, quæ sufficiunt ut Christus fiat realiter præsens in Eucharistiæ: at illa quatuor verba, *Hoc est corpus meum*, ad id sufficiunt, eò quod formæ sacramentorum id effici-

unt quod significant : ergo alia verba ad valorem consecrationis non sunt necessaria.

Secunda pars ostenditur, nam formæ sacramentorum faciunt quod significant: at in consecratione calicis illa sola verba, *Hic est calix sanguinis mei*, et si reliqua non addantur, significant sanguinem Christi præsentem in calice. Ergo sola faciunt ut ibi sanguis Christi ponatur.

Accedit quòd verba quæ sequuntur, non omnia referuntur ab aliquo ex Evangelistis, quod valde urgens signum est, ea non spectare ad essentiam sacramenti; præsertim cum addant, Christum præcepisse ut id ipsum faceremus, quod ille præstiterat, quòd non satis congruè diceretur, nisi jam plenè constaret, quid Christus fecerit, instituendo Eucharistiam.

Licet autem nullus prætermittat illa duo vocabula, Novi testamenti, quod tamen non sint essentialia, patet, tum quia non significant effectum formæ, sed tantum effectum aliquem sacramenti; tum quia omittuntur in Missa Æthiopum, quæ creditur à S. Matthæo conscripta, quæque ab Ecclesia approbatur.

Neque dicas 1. Verba illa sequentia esse determinationes quasdam prædicati, nempe sanguinis Christi, ac proinde esse essentialia: negatur enim id sequi, quia per additamenta illa explicantur nonnulli effectus sacramenti; qui ut patet, sunt extra illius essentiam.

Neque dicas 2. Sacerdotem eodem ritu & modo, scilicet tenendo calicem in manibus, omnia verba illa proferre, hoc enim ita fit, quia pertinet ad majorem explicationem formæ præcedentis, et si non sint de illius essentia. Aliàs dicendum esset particulam, enim, spectare ad essentiam formæ, cum eodem tenore proferatur ac verba reliqua.

RESOLUTIO III. *Sacerdos profert verba consecrationis recitativè, seu historicè, ea nimirum referendo ut à Christo*

Christoprolata.] PROBATUR, nam sicut per verba illa canonis, Qui pridie quàm pateretur, &c. refert Sacerdos quid Christus fecerit, ita per illa, dicens, Accipite & manducate, Hoc est enim corpus meum, apertè recitat quod Christus dixit Apostolis, cum eis Eucharistiam comedendam porrexit.

Deinde si historia finiretur in verbo illo, manducate, particula enim, esset superflua, ea siquidem connectit priora verba cum posterioribus, & reddit causam cur Christus, quod præ manibus gerebat, discipulis manducandum porrexerit; nimirum quia id erat corpus suum, sicque profertur recitativè: quare si ante illam narratio desinit, frustra adhibetur, non minus quàm si Sacerdos consecraret, ommissis omnibus illis verbis quæ formam præcedunt.

Dices 1. Verba consecrationis proferuntur significativè, ex postea dicendis, ergo non recitativè; sequela patet, quia sic ea proferrentur materialiter simul & formaliter, quod repugnat. *Respondeo*, negando sequelam, & ad probationem dicendum est, non repugnare quod verba aliqua referantur ut ab alio dicta, & proferens iis velit significare, quod alius iisdem significavit; ut si concionator velit auditores suos ad orandum impellere, his verbis; Christus dixit; quicquid orantes petitis, credite quia accipietis: neque hoc est proferre eadem verba materialiter, & formaliter respectu ejusdem, sed respectu diversorum.

Dices 2. Ut verba consecrationis dicerentur recitativè, ea proferenda essent circa eandem materiam, circa quàm à Christo sunt usurpata: quod tamen non fit, cum Sacerdos demonstrat contentum sub materia quam præsentem habet non sub ea quam Christus præsentem habebat. Verùm hæc objectio falsitatis convincitur ex jam dictis potest enim concionator verba Christi usurpare, etsi non sint iidem utriusque auditores.

RESOLUTIO IV. *Verba consecrationis proferuntur, etiam significantivè.* ¶ RATIO EST, quia sacramenta nova legis non efficiunt, nisi id quod significant: at per verba consecrationis corpus Christi constituitur sub specie panis, & sanguis illius sub specie vini; ergo verba illa talem effectum significat, adeoque proferuntur significantivè. *Confirmatur*, nam si verba consecrationis dicerentur tantum recitativè, non esset necessaria materia præsens, circa quam proferrentur: sicut non sunt necessarij auditores, quos ad orandum excitare intendam, quando tantum historicè refero illud Christi, *Quicquid orantes petitis, &c.*

Dices 1. Verba consecrationis, si sumuntur significantivè, debent significare corpus Christi, & sanguinem illius; at hoc non, tum quia Sacerdos dicens, hoc est corpus meum, significare corpus suum, non Christi: tum quia sanguis Christi non amplius effundetur. *Respondeo*, quando Sacerdos dicit, hoc est corpus meum, eum non loqui de corpore suo, sed de corpore Christi, cujus personam sustinet, ac proinde verum dicere. Quando vero ait, *Qui pro vobis, & pro multis effundetur*, loqui de sanguine Christi, nec tamen falsum dicere; quia cum illa verba non sint de essentia formæ, ea tantum profert recitativè, non autem significantivè.

Dices 2. Si verba consecrationis corpus, & sanguinem Christi significant, verè significant: at hoc non, quia cum veritas propositionis nihil aliud sit, quam illius conformitas cum re de qua agitur, corpus & sanguis Christi deberent in Eucharistia existere, antequam verba consecrationis proferantur. *Respondeo* negando minorem, nam ad veritatem propositionis, qua aliquid de præsenti enuntiatur, sufficit quòd res de qua agitur, vel tunc existat, vel statim futura sit, ut patet cum dico, *Ecce Paulus adest*; sufficit enim quòd brevi ad futurum sit. Ita ergo ut Sacerdos verè dicat, *hoc esse corpus Christi*, satis est, quòd

quòd in fine prolationis verborum, corpus Christi ibi constituitur.

RESOLUTIO VI. *Per pronomen, hoc, in verbis consecrationis non demonstratur, panis nec species illius, sed ipsum Christi corpus.*] **PRIMA PARS PROBATUR,** tum quia cum panis non possit esse corpus Christi, nisi figurativè, verba consecrationis non possent intelligi absque aliqua figura, vel tropo: cum tamen ex sententia omnium Catholicorum propriè accipienda sint. Tum quia in forma calicis particula, hic, denotat liquorem in calice contentum, qui pro nobis erat effundendus; vinum autem pro nobis effusum, non fuit: quare per pronomen, hic, non denotatur vinum, adeoque nec panis, per pronomen, hoc, demonstratur.

Secunda pars suadetur, nam si per pronomen, hoc, demonstrantur species panis, vel eæ demonstrantur directè, vel indirectè, ita ut directè demonstraretur contentum sub speciebus. Non primum, quia sic species essent corpus Christi, quod dici non potest. Non secundum, quia per pronomen, hoc, fit demonstratio ad sensum, adeoque non nisi aliquid singulare, & determinatum significatur: at contentum singulare & determinatum, quod sub speciebus existit, quando profertur verbum, hoc, non est aliud quàm panis, qui non demonstratur, ut dictum est.

Non tamen negandum, quin alio sensu species panis indirectè demonstrantur: nam cum dico, Hoc est corpus meum, materiale demonstratum hujus propositionis est, corpus Christi, ratio verò formalis sub qua illud designo, sunt species ipsæ, quatenus corpus Christi demonstro, ut continetur sub speciebus illis præsentibus, & sensibilibus.

Tertia pars probatur, tum à sufficienti enumeratione, tum quia ex Concilio Tridentino *sess. 13. cap. 4.* Christus verè dixit, id quod sub specie panis offerebat, esse corpus suum: quod autem offertur sub specie

panis, est in fine prolationis verborum, neque est aliud quàm corpus Christi: ergo per pronomen, hoc, non nisi corpus Christi demonstratur: tum denique quia propositiones practicae, quales sunt formae sacramentorum, suspendunt significationem pronominis demonstrativi usque ad finem propositionis, nec demonstrant nisi prædicatum; ut patet, si quis aurum produceret per illa verba, hoc est aurum, tunc enim pronomen, hoc, non nisi aurum demonstraret.

Dices hinc sequi, formam consecrationis esse identicam, ut sensus sit, corpus meum est corpus meum. Verùm neganda est hæc consequentia: nam quando loco subjecti ponitur terminus aliquis, non ita distinctè rem explicans, ac prædicatum, propositio nõ est identica, ut patet cum dico, homo est animal rationale. Quare cum pronomen, hoc, non nisi confuse significet corpus Christi, propositio illa, hoc est corpus meum, non est identica.

RESOLUTIO VI. *Sub specie panis, ex vi verborum, ponitur corpus Christi: sanguis verò, anima, & divinitas per concomitantiam. Sub specie verò vini ponitur sanguis, ex vi verborum; corpus autem, anima, & divinitas per concomitantiam duntaxat.*] Hæc omnia certa sunt ex Concilio Trident. *sess. 13. cap. 3.* & ratio est, quia sacramenta efficiunt quod significant, ut sæpissimè observavimus, ita ut significatio sit veluti virtus per quam operantur. Quare cum nomen, corpus, non significet sanguinem, vel animam, aut divinitatem; hinc fit ut ea non sint sub specie panis, vi verborum, sed corpus duntaxat. Et similiter, quia sanguis non significat corpus, vel animam, aut divinitatem; hinc sequitur sub specie vini, ex vi verborum esse solum sanguinem, & non reliqua quæ memorata sunt. Cæterum quia corpus Christi de facto est animatum, sanguine præditum, & divinitati conjunctum; ideò per concomitantiam anima, sanguis, & divinitas ponuntur cum corpore sub speciebus panis. Et similiter.

DE EUCHARISTIA. CAP. IV. III

ter, quia sanguis Christi existit in corpore animato, & Verbo conjunctus est, ideo sub vini specie corpus, anima, & divinitas per concomitantiam cum sanguine constituuntur.

Dices 1. corpus Christi ponitur, ex vi verborum, sub specie panis, quatenus est corpus humanum, ac variis membris constans, quale non est, nisi per aliquam formam substantialem, adeoque per animam. *Respondeo* hinc tantum sequi, formas partiales constitui sub specie panis, ex vi verborum: cum per illas corpus Christi in ratione organici, & humani sufficienter constitui possit.

Dices 2. Corpus includit naturam, & subsistentiam: ergo Verbum divinum ut sustentans corpus Christi ponitur, ex vi verborum, sub speciebus panis, *Respondeo* antecedens falsum esse: corpus enim non dicit subsistentiam, sed rationem partis duntaxat, ut patet: tum quia ipsa humanitas non dicit subsistentiam, & tamen verè eam dicimus constare ex corpore, & anima, tum quia si corpus Christi à Verbo dimitteretur, & conservaretur sine propria subsistentia, illud esset verum corpus, quamvis non subsisteret.

Si quæras, an quantitas Christi ponatur in hoc sacramento, ex vi verborum. *Respondeo* id pendere ex quæst. philosophica an scilicet corpus possit esse organicum, & formas partiales, sine quantitate: si enim affirmes, dicendum est quantitatem corporis Christi, non esse in hoc sacramento, nisi per concomitantiam: si verò partem negantem sequaris, consequenter fateri debes, quantitatem ibi esse ex vi verborum: cum ex vi verborum, Corpus Christi ut est humanum, & perfectè organicum, in hoc sacramento constituatur, Et hoc videtur probabilius.

* *

*

CA-